

Tirso, het jongetje dat altijd vragen stelt

Algemeen voorwoord bij de boekjes ‘Tirso, het jongetje dat altijd vragen stelt’	1
Waarom mag je niet alles doen wat je wilt?	1
Waarom zijn er slechteriken?	2
Waarom ben je Bang?	2
Waarom moet je naar school?	3
Dat is niet eerlijk!	3
Waarom zijn we niet allemaal hetzelfde?	3
Dood, wat is dat?	4
Waar was je voor je werd geboren ?	5

Algemeen voorwoord bij de boekjes ‘Tirso, het jongetje dat altijd vragen stelt’

Deze serie bevat acht zeer werkbare compacte boekjes op A2-formaat en een Big BOOK. Deze boekjes sluiten aan bij de belevingswereld van kinderen. Via Tirso krijgen de kinderen probleempjes voorgeschoteld, die opgelost worden via de tekeningen en tekst. Het zijn alledaagse situaties die veelvuldig aan de orde komen in de groepen waar zij met deze boekjes uit de voeten kunnen.

Kenmerkend is dat alle probleempjes worden benoemd en dat kinderen gevoelens en emoties onder woorden leren brengen. Praten over angst maakt dat de angst kleiner wordt, bijvoorbeeld: vulkanen tekenen en uit laten barsten. Emoties en thema's worden geïntegreerd in het leven van Tirso. Het boekje prikkelt de kinderen tot nadenken. De onderwerpen worden als normaal beschouwd en toegankelijk gemaakt voor een gesprek.

Het boekje stimuleert tot diepere conversaties. Er is sprake van een dialoog tussen Tirso en de volwassene. De illustraties aan de rechterkant spreken groep 1, 2 en 3 aan. De illustraties aan de linkerkant spreken de oudere kinderen meer aan. Er is een balans in de uitwerking van tekst en illustraties. Illustraties verbeelden de tekst weer. Het effect van de contrasten in de illustraties refereert aan de inhoud. De serie is aan te bevelen voor de groepen 1, 2 en 3. De leerlingen van groep 4 en 5 kunnen zelf het onderwerp uit de documentatiekast kiezen. Elk boekje heeft een eigen voorwoord met eventueel suggesties voor werkvormen.

Waarom mag je niet alles doen wat je wilt?

Stel je voor dat je je eigen bedtijd mag bepalen! Tirso ziet dat wel zitten! Papa laat zien dat Tirso niet gevangen zit in al die leefregels, integendeel: spelregels geven juist ruimte en vrijheid aan iedereen. Het boekje geeft duidelijk aan waarom leefregels zo prettig zijn!

Suggesties voor verwerking:

- Als groep de klassenregels bedenken en vaststellen. De voor- en nadelen bespreken. Er op een creatieve manier samen vorm aan geven:
  - een ‘grote duim’ maken als opsteker.
  - Een groen ‘verkeerslicht’ voor het doorgaan met de activiteit.
  - Dagindeling via tekeningen zichtbaar maken.

- Een overzichtelijk planbord dat de kinderen zelf hanteren.
- Kinderen kritisch laten kijken en reageren op een toneelstukje waarin alle regels worden overschreden.

Waarom zijn er slechteriken?

Tirso vindt een jongen erg vervelend en wil hem wel een schop verkopen. Maar denk eens na, Tirso. Je kunt kiezen tussen onaardig terugdoen of aardig doen. Als je kwaad terugdoet, houdt het kwaad nooit op!

Suggesties voor verwerking:

- Dramatiseren: n.a.v. een verhaaltje over boos zijn dit laten uitspelen en bespreken.
- Na een ruzie in de groep bespreken wat de aanleiding gaf tot zoveel boosheid en agressie.
- Mogelijke vragen: hoe voel je je als iemand iets aardigs tegen je zegt? En hoe voel je je als iemand iets vervelends tegen je zegt?
- Aanbevolen prentenboeken voor groep 1 en groep 2: ‘Het vervelende lieveheersbeestje’, Erik Carle.
- Liedje: issie dissie dou compliment aan jou .compliment aan issie dissie,dou
- Geef kinderen de gelegenheid om tegen andere kinderen iets aardigs te zeggen. Zorg ervoor dat er over iedereen iets aardigs gezegd wordt.
- Creatieve activiteit: ik ben bijzonder! Een medaille kleuren voor jezelf en samen in de kring bedenken waarom ieder kind bijzonder is.
- De schatkist: ieder kind neemt een dierbaar voorwerp mee van huis. Alle voorwerpen gaan in een grote doos (de schatkist) en de items worden er een voor een uitgehaald. Het kind van wie het voorwerp is, mag er iets over vertellen of laten zien.
- Suggesties voor prentenboeken: ‘Kikker is kikker’ van Max Velthuis.
- Boek : ‘De Koningin die altijd boos was’
- Boek : ‘De blauwe stoel, de ruzie stoel’, Imme Dros.
- Reageren op een rijmpje over ‘Maak me niet boos’
- Toneelstukje: kinderen een toneelstukje laten spelen over een ruzie goed maken.

Waarom ben je Bang?

Tirso ervaart een herkenbare angsten en leert dat de dingen waar je bang voor bent, meestal alleen maar in je hoofd zitten. ‘Ik wil er niet heen, ik vind het eng.’ Tirso kent daar niemand. Maar: ‘Het is normaal dat je een beetje bang bent.’

Tirso vraagt z’n vader en moeder de oren van het hoofd. Ze weten hem gelukkig telkens te bereiken met een duidelijk antwoordt. Wat doe je als je ineens voor ’t blok gezet wordt om mee te gaan naar een feestje? Tirso weet er geen raad mee. Dan stelt hij de vraag en is de angsthobbel een bobbel. Tirso stapt er overheen.

Suggesties voor verwerking:

- Kruijen door een donkere gang. Wie is er bang? Leg bijvoorbeeld een kleed over tafels die dicht tegen elkaar aanstaan!
- In de groep elkaar helpen ergens niet meer bang voor te zijn.
- Rijmpjes: over bang zijn en je angst kwijtraken.
- Met de klas een grote fantasiedraak maken.
- Sint: geen zakken genoeg. Ken je kinderen die mee zijn gegaan? Grote mensen zijn ook wel eens stout !
- Prentenboek: 'Er ligt een krokodil onder mijn bed' of 'Kikker is bang', door Max Velthuis.
- Wie wil iets vertellen over zijn tekening? Voor jezelf houden, je hoeft hem niet te laten zien.

Waarom moet je naar school?

Voor Tirso is het niet zo vanzelfsprekend dat hij naar school moet. Tirso wordt zich ervan bewust dat school onmisbaar is. Wanneer je naar school gaat, groei en leer je verder. Er is altijd een school die bij jou past. Het boekje geeft mee dat de school steeds vol verrassingen zit en geeft aanleiding tot discussiemogelijkheden.

Suggesties voor verwerking:

- Actie en reactie spel: door middel van een actie van een leerling moet de groep erachter komen of dit een leeractiviteit en schoolactiviteit is of niet.
- Pantomimespel: kind speelt voor juf, kinderen raden wat ze uitbeeldt.

Dat is niet eerlijk!

Tirso stuit steeds op oneerlijkheden en schroomt niet om de vraag te stellen hoe dat komt. Waarom heeft Sjoerd een dinosaurus en ik niet? In Tirso's beleving is het een oneerlijke wereld. Hij wil hier meer van weten en stelt telkens de 'waaromvraag'. Met eerlijke en tevreden antwoorden van een volwassene durft Tirso de nieuwe opkomende brandende vraag over oneerlijkheid aan te gaan.

Suggesties voor verwerking:

- Kringgesprekken.
- Poppenkast; Katrijn is jarig, ze krijgt een cadeau en Janklaassen krijgt niets. Dan volgt er een discussie over eerlijkheid.
- De een is wel uitgekozen voor een verjaardag de ander niet!
- Waarom heb ik een hogere stoel dan hij?

Waarom zijn we niet allemaal hetzelfde?

Tirso komt erachter dat we allemaal verschillend zijn. De een heeft bruine ogen en de ander blauw. Na deze ontdekking volgt een andere vraag. Waarom doen sommige mensen de dingen anders dan wij? In uiterlijk, gedrag, handicap, kwaliteiten verschilt een ieder kind van een ander.

Het is leuk dat iedereen zichzelf is en anders dan anderen. Het boekje sluit af met het uitgangspunt dat ieder mens uniek is .

Suggesties voor verwerking:

- Verkleedkleden uit verschillende culturen neerleggen in de speelhoek (bijvoorbeeld sarong, draagdoek).
- N.a.v. verkleedpartij een kringgesprek aangaan.
- Een modeshow met allerlei cultuurstijlen (Afrikaanse, Indonesische, Chinese, Surinaamse).
- Kinderen showen, juf presenteert de show, kind neemt het later over (met muziek en microfoon).
- Thema's door de school over landen met dansworkshops . Iedere groep presenteert een dans.
- Video laten zien over cultuurgewoontes.
- Een ouder (met andere culturele achtergrond) uitnodigen en gebruiken laten zien.
- Tijdens een verjaardagsviering inspelen op anderstaligen w.b. feestliedjes.
- Liedjes: Alles doet wat moeder doet , zo, zo, zo, (herhaal) en de activiteit uitbreiden naar andere culturen (wijze van eten , koken, baby dragen, schoonmaken). Dit alles via beweging uitbeelden.
- Het 'zonnetje' of een ander symbool doorgeven en benoemen waar de ander goed in is.

Dood, wat is dat?

Tirso confronteert ons met vragen over de dood. Gelukkig wordt er niet omheen gedraaid. Het verschil tussen levende en levenloze dingen (bijvoorbeeld stenen) wordt aangereikt.

Bloemen op 't graf; Tirso vraagt zich af waar dat goed voor is. Ook na zijn dood laat oma met deze bloemen zien dat ze nog steeds van opa houdt en dat ze blij is dat hij geleefd heeft.

Tirso krijgt ook mee dat veel mensen voor het geloof in God kiezen en dat die mensen na hun dood bij God zijn. Telkens staan er op de rechter bladzijde hele mooie symbolische, schematische tekeningen. Bijvoorbeeld een doorzichtig stukje papier geplakt over een gebroken rechthoek, wat het graf voorstelt. Wat zoiets wil betekenen als: ook van doden blij je houden.

Suggesties voor verwerking:

- Wanneer er sprake is van een sterfgeval van een familielid in de groep is het gepast om daarbij stil te staan door een kaars te branden op een daarvoor bestemd plekje. Leg dit boekje erbij en bied mogelijkheden tot expressie.
- Het boekje kan een gesprek op gang brengen als een uitlaatklep voor kinderen die met de dood in aanraking zijn geweest.
- Kinderen fantaseren er op los over 'dood' en dit boekje kan wat richting geven aan kinderlijke nieuwsgierigheid.

Waar was je voor je werd geboren ?

Tirso vraagt zich af waar hij was voordat hij geboren werd. En hoe dacht papa dat hij zou zijn voor zijn geboorte? Voordat kinderen er zijn, leven kinderen al in de gedachten van hun ouders. Een kind is zoals het is, een kind kies je niet uit als speelgoed. De ene vraag ontlokt een andere vraag. Tirso blijft vragen en nadenken over het leven. Er wordt rekening gehouden met het bevattingsvermogen van het kind. De bevredigende antwoorden prikkelen het kind tot doorvragen.

Met gebruik van het grote 'Moeder' boek is het een leuk aanbod voor groep 1, 2 en 3.

Suggesties voor verwerking:

- Het thema 'lente', waarin geboorte en groei een rol spelen, nodigt kinderen uit tot discussie over nieuw leven.
- Creatieve bijdrage: lammetje van wol, kuikentje van papier, kikkerdril observeren, wieg, geboortekaartje maken, flesje, baby van een doos, enz.
- Liedjes over de lente of bloemen. Typische babyliedjes zoals sujasuja in de nacht, slaap maar lekker slaap maar zacht! enz.